

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

ניתן ביום 03 דצמבר 2023

המערער

אלפונס מכלוף

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

בפני: השופטת סיגל דוידוב-מוטולה, השופט אילן סופר, השופטת מיכל נעים דיבנר, נציג ציבור (עובדים) מר ירון לוינזון, נציג ציבור (מעסיקים) מר דן בן חיים

המערער: באמצעות רעייתו גב' שולמית מכלוף
המשיב: ע"י ב"כ עו"ד רמי יעקב יפרח

פסק דין

השופטת סיגל דוידוב-מוטולה

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי תל אביב (סגן הנשיאה דורי ספיבק ונציגת הציבור גב' שושנה סוזן סמק; ב"ל 17-05-33385), במסגרתו נדחתה תביעת המערער כנגד המשיב - המוסד לביטוח לאומי (להלן: **המוסד**) - בקשר לניכויים שבוצעו מגמלאותיו בשל חובו למוסד.

רקע עובדתי ופסק דינו של בית הדין האזורי

2. המערער, יליד שנת 1955, ניהל בעבר עסק בתחום הצנרת. בשנת 2008 הגיש למוסד תביעה לצורך הכרה בנפילה מסולם מיום 22.5.08 (להלן: **התאונה**) כפגיעה בעבודה, ותביעתו הוכרה. בהתאם, שולמו לו דמי פגיעה ובהמשך קצבת נכות מעבודה בגין נכות יציבה שנקבעה לו.

3. במהלך חודש נובמבר 2011 ובהמשך למחלוקות שהתגלעו ביניהם, פנה למוסד אחיו של המערער שעבד עמו, וטען כי התאונה לא התרחשה בעבודה אלא במהלך קטטה שאינה קשורה אליה. בעקבות פנייה זו נבדקה פעם נוספת תביעת המערער משנת 2008, וההכרה בתאונה כתאונת עבודה בוטלה. כפועל יוצא מכך, נשללה רטרואקטיבית זכאות המערער לדמי פגיעה ולקצבת נכות מעבודה.

4. המערער הגיש תביעה לבית הדין האזורי כנגד ביטול ההכרה בתאונה כתאונת עבודה (ב"ל 12-01-25446), ובהתאם להחלטת ביניים המשיכה קצבת הנכות

- 1 מתוך 15

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

- מעבודה להשתלם לו במהלך ניהול התביעה. בפסק דין מיום 9.5.12 נדחתה תביעתו ואושרה החלטת המוסד. ערעור שהוגש לבית דין זה נדחה (עב"ל 12579-12-06) וכך גם עתירה לבג"ץ (בג"ץ 3641/13) ובקשה לדיון נוסף (דנג"ץ 4276/13).
5. החל מיום 31.3.12 או בסמוך לכך החלה להשתלם למערער קצבת נכות כללית, בשל מצבו הרפואי (המערער חולה במספר מחלות קשות בנוסף לפגיעה שנגרמה לו בשנת 2008). כן משתלמת לו קצבת ניידות.
6. בשנת 2013 הגיש המערער תביעות נוספות לבית הדין האזורי (ב"ל 61729-10-13, ב"ל 61678-10-13), ועתר לדיון מחדש בעניינו בשל עובדות חדשות שהתגלו לטענתו. התביעות נדחו, וכך גם ערעור לבית דין זה (עב"ל 21648-12-14).
7. בשנת 2014 הגיש המערער תביעה חדשה, במסגרתה ביקש שייקבע כי חובו למוסד בטל (ב"ל 4035-12-14; להלן: **תביעת 2014**). תביעתו נדחתה ובפסק הדין המפורט שניתן על ידי מותב בראשות השופטת אירית הרמל נקבע כי **"התובע לא חלק על גובה הגמלאות ששולמו לו והקימו את חובו לנתבע אלא על עצם קיומו של חוב... לתובע שולמו דמי פגיעה וקצבת נכות מעבודה שלא כדין, וזאת על פי החלטה חלוטה ולאחר שארבע ערכאות דנו בערעורו. תשלום גמלאות שלא כדין מקים חובת השבה על פי החוק והפסיקה. משדחינו את טענותיו בנוגע לקיומו של החוב הרי שגובה החוב אינו שנוי במחלוקת"**. בהמשך לכך אושרה גביית החוב באמצעות ניכוי 10% מקצבת הנכות הכללית (במקום ניכוי 22% מקצבה זו שבוצע עד ליום 28.4.15) ו-50% מקצבת הניידות. בד בבד המליץ בית הדין על הפניית עניינו של המערער לוועדה לבחינת חובות, והומלץ שכחלק משיקוליה תבחן את טענות המערער בנוגע לזכאותו הלכאורית לקבלת קצבת נכות כללית החל משנת 2009 (שלא שולמה בפועל בשל זכאותו דאז לקצבת נכות מעבודה). ערעור שהוגש על פסק דין זה נדחה (עב"ל 31278-16-09), תוך שהודגש כי אין בדחייה זו כדי להשליך על התביעה מושא הערעור בפנינו, שכבר היתה תלויה ועומדת בבית הדין האזורי באותה עת.
8. התביעה מושא הערעור שבפנינו הוגשה לבית הדין האזורי בשנת 2017, ובמסגרתה הלין המערער על החלטת הוועדה לבחינת חובות כפי שניתנה בעניינו ביום 14.2.17. הוועדה קבעה כי **"לא ניתן לבדוק בדיעבד זכאות תיאורטית**

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

לגמלת נכות כללית מה גם שזכות זו תלויה בהכנסות", וכי בהתחשב בנסיבות היווצרות החוב והתנהלות החייב אין מקום לבטל את החוב ובהתאם "דוחה הוועדה את הבקשה וממליצה להמשיך בניכויים הנעשים מהגמלאות להן זכאי החייב".

9. במסגרת ההליכים המקדמיים בבית הדין האזורי ולאחר שהומצאו למוסד מסמכים שונים על ידי המערער, קיימה הוועדה לבחינת חובות דיון נוסף והחליטה על ביטול 60% מיתרת חובו של המערער, בסך של 145,000 ₪ (החלטה מיום 19.2.18). במסגרת ההחלטה נלקחה בחשבון זכאות תיאורטית של המערער לקצבת נכות כללית לאורך שנה אחת מהתקופה במהלכה קיבל בפועל את קצבת הנכות מעבודה שבוטלה. בהמשך לכך הודיע המוסד ביום 12.3.18 כי יפחית את הניכוי החודשי מקצבת הניידות ל-27% (סך של 1,452 ₪), וביום 23.4.18 הודיע כי לא יבוצע ניכוי כלשהו מקצבת הנכות הכללית עד למתן פסק דין.

10. בפסק דין מיום 3.4.20 קבע בית הדין האזורי כי אין מקום להתערבות בהחלטת הוועדה לבחינת חובות כפי שניתנה בשנת 2017. במסגרת ערעור שהוגש על פסק דין זה (עב"ל 19507-04-20) הבהיר בית הדין הארצי (דיון מיום 21.1.21) כי לאחר מתן החלטתה החדשה של הוועדה לבחינת חובות ביום 19.2.18 אין עוד רלוונטיות לפלוגתא המקורית שהוגדרה בקשר לתוקפה של החלטת הוועדה מיום 14.2.17. עוד ציין כי "הלכה למעשה שונתה חזית ההליך לשאלה החשבונאית: מהו גובה החוב המדויק, כאשר המערער אינו חולק על עצם היעדר הזכאות לקבלת גמלאות בנכות מעבודה, ומנגד מהם הסכומים שהוא שילם על חשבון חוב זה מתוך הניכויים שבוצעו. לטענת המערער הניכויים עלו על החוב. לטענת המוסד למערער עדיין נותרה יתרת חוב...". בהמשך לכך ניתן תוקף של פסק דין להסכמת הצדדים להצעת בית הדין, לפיה:

"... עניינו של המערער יוחזר לבית הדין האזורי לבירור המחלוקת החשבונאית. לשם כך המוסד יגיש תעודת עובד ציבור מפורטת שבה יפורטו הסכומים והמועדים בהם שולמו גמלאות בנכות עבודה וכן את מרכיבי החוב. כמו כן, יפורטו בתעודת עובד הציבור הסכומים והמועדים בהם נוכו מהמערער כספים על חשבון החוב האמור. תעודת עובד הציבור תיערך ככל הניתן בצורה של כרטיס חו"ז וכן יצורפו לה האסמכתאות ככל הניתן. ככל שהמערער יבקש להגיש תחשיב מתוקן

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

על זה שכבר הוגש לבית הדין האזורי הוא יהיה רשאי לעשות כן. למען הסר ספק אין בהצעה זו כדי להוות סטייה מהכרעות שיפוטיות חלוטות ובהתאמה, אין בהצעה כדי לגרוע מטענת המוסד, ככל שישנה, לכך שגובה החוב הוכרע בהליך קודם. בית הדין האזורי יידרש לפלוגתא משפטית זו ויכריע בה" (להלן: פסק הדין הקודם).

11. לאחר החזרת ההליך לבית הדין האזורי בהתאם לפסק הדין הקודם הגיש המוסד תעודת עובד ציבור מיום 20.5.21 ששורתה התחתונה היא יתרת חוב למערער בגין גמלאות הנכות מעבודה בסך של 51,112 ₪. המערער מצדו הבהיר כי לפי חישוביו, הוא מצוי ביתרת זכות של 25,535 ₪. בדיון מוקדם מיום 22.2.22 נדרש המוסד להמציא תעודה מפורטת יותר ולצרף לה אסמכתאות בהתאם להנחיות בית הדין הארצי בפסק הדין הקודם. בהתאם הוגשה תעודת עובד ציבור משלימה מיום 26.4.22 (להלן גם: **התעודה המשלימה**), שאמורה להוות את הפירוט העדכני והמלא ביותר מצד המוסד להתחשבות מול המערער ביחס להחזר חובו. במסגרת התעודה המשלימה עודכנה יתרת החובה לסך של 22,095 ₪, אך גם אליה לא צורפו אסמכתאות כלשהן. במהלך דיון ההוכחות נחקר מר בנימין כהן, אשר נתן את תעודות עובד הציבור. בפסק הדין דחה בית הדין את התביעה בהנמקה הבאה:

"עיינו בתעודת עובד הציבור המפורטת מיום 26.4.22... והתרשמנו שהיא נערכה כדבעי, בצורת חשבון עובר ושב כנדרש, ובאופן המתייחס הן לתשלומים ששולמו לתובע בשנים שבהן היה מוכר כנכה עבודה, הן ליצירת החוב(ה) עם ביטול ההכרה, וכמובן לקיזוזים שבוצעו מהחוב לאורך השנים, והכל בפירוט חודש חודש, ותוך הפחתת חובות שנמחקו לתובע בהחלטות הוועדה לביטול חובות(ת), לרבות הפחתה של לא פחות 145,000 ₪ שעליה נמסר לבית דין זה בדיון שהתקיים ביום 12.3.18..."

על פני הדברים, התע"צ נראה לנו כנכון, ומכאן שנראית לנו גם כנכונה "השורה התחתונה" שלו, לפיה נכון ליום 26.4.22 נותר לתובע חוב בסך 22,095 ₪ לפני הצמדה, וסך 23,275 ₪ לאחר הצמדה... מר כהן נחקר ארוכות על התע"צ שהגיש, השיב הן לשאלות של בא כוח התובע, הן לשאלות נוספות שהפנינו אנחנו אליו במהלך החקירה, ולבסוף גם לשאלות שהיפנה אליו בא כוח הנתבע בחקירה חוזרת. לאחר כל זאת, ועל פי התרשמותנו, אנו קובעים כי הוא עמד בהצלחה מלאה במבחן החקירה הנגדית..."

קראנו את התגובה שהגיש התובע לתע"צ ביום 11.5.22, וכן את סיכומי המפורטים, ולא מצאנו בהם דבר המצדיק שלא נקבל את התע"צ כנכון.... אנו נכונים להניח לטובת התובע - אף שאיננו משוכנעים בכך

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

- כי ניתן היה לפרט יותר אודות חלק מ"שורות" התע"צ. ברם, אין בכך כדי להוביל למסקנה שהתע"צ אינו נכון, וזאת בהיעדר תחשיב נגדי ומסודר מצד התובע שמסביר כיצד היה על הנתבע לחשב את חובו[ת]... בסיכומיו הגדיל התובע וטען כי הנתבע חייב לו סך של לא פחות מ- 387,327 ₪(!), סכום עתק שלא נזכר לכל אורך ההתדיינות בפנינו, ועצם הצבתו - לראשונה בסיכומי התובע ותוך הרחבת חזית מובהקת - כסכום שהתובע זכאי לו, מבהירה את קלישות טענותיו ומופרכותן..."

בהתאם נדחתה כאמור התביעה במלואה, ללא צו להוצאות. על כך הערעור שלפנינו.

טענות הצדדים בערעור

12. המערער ביקש תחילה להבהיר, לרקע הדברים, כי במסגרת ההליכים בבית הדין לא הוכרה התאונה משנת 2008 כתאונת עבודה בעיקרו של דבר בשל העדר עדים, ומשכך אף לא הוגש נגדו כתב אישום פלילי על אף שהמוסד פנה בעניינו למשטרה. עוד הדגיש כי אין רלוונטיות לכל ההליכים הקודמים שפורטו בהרחבה על ידי בית הדין האזורי שכן השאלה העומדת לדיון היא ממוקדת ונוגעת לניכויים שבוצעו לאורך השנים מגמלאותיו, ויש בהם כדי לכסות את כל חובו למוסד ואף מעבר לכך. המערער מדגיש כי הוראות פסק הדין הקודם לא קוימו על ידי המוסד שכן הנתונים בתעודות עובד הציבור לא פורטו כנדרש ולא צורפו אליהן אסמכתאות כלשהן, על אף שאסמכתאות אלה נדרשו במפורש. עוד נטען כי תעודות עובד הציבור הודפסו על נייר ללא לוגו רשמי של המוסד ולא בכדי; כי נותן התעודות מר כהן מועסק במחלקת נכות מעבודה ואישר כי אינו בקיא במתרחש בשאר מחלקות המוסד, על אף שהניכויים בוצעו במסגרתן; ומדובר למעשה ב"גיבוב של מספרים שלא ניתן ללמוד מהם דבר". ואכן, מר כהן בעדותו לא ידע להסבירם וסתר את עצמו בתשובות שנתן בחקירתו הנגדית.

13. המערער מוסיף וטוען כי בית הדין האזורי כלל לא בדק את התחשיב המפורט שהוכן על ידו והאסמכתאות שצורפו אליו, ולא התייחס אליהם כלל. זאת, על אף שתחשיבו מלמד בבירור כי כל החוב כבר קוזז במלואו ולמעלה מכך הן מקצבת הנכות הכללית, הן מגמלת הניידות, הן מהחזרי שומה לשנים 2010-2011, הן מהחזר דמי ביטוח ממחלקת הגבייה והן מהוצאות בסך 4,000 ₪ שנפסקו לזכותו ולא שולמו לו עד היום. כדוגמה אחת מיני רבות מפרט המערער כי לפי חקירתו הנגדית של מר כהן בוצעו ניכויים מקצבת הנכות הכללית בסך

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

של 22,000 ₪ בלבד (ונעיר כבר כעת כי לא ברור על מה הסתמכה תשובה זו), בעוד שבפועל נוכח סך של 58,976 ₪ כפי שהוכח על ידו באמצעות אסמכתאות ברורות. מר כהן נשאל על כך (כמו גם על קיזוזי החזרי השומה), ולא ידע להסביר זאת.

14. המוסד תומך בפסק דינו של בית הדין האזורי, מטעמיו, וסבור כי הערעור מופנה כנגד קביעות עובדתיות של בית הדין קמא שבחן את מכלול הראיות שעמדו בפניו. המוסד סבור כי נקודת המוצא לבחינת המחלוקת החשבונאית היא העובדה שאין עליה מחלוקת לפיה המערער קיבל כ-400,000 ₪ שלא כדין ובהתאם נוצר חובו למוסד. המוסד סבור כי קיים במלואן את הוראות פסק הדין הקודם והגיש תעודת עובד ציבור מפורטת שבית הדין קמא סמך ידו על מקצועיותה. בית הדין האזורי אף הדגיש באמירה חריפה את "קלישות טענותיו" של המערער "ומופרכותן".

דיון והכרעה

15. לאחר שעיינו בכל חומר התיק ושקלנו את טענות הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי נותרו סימני שאלה לא מבוטלים ביחס לתעודת עובד הציבור שהוגשה מטעם המוסד, סימני שאלה שלא ניתן להם מענה בין בבית הדין האזורי ובין בפנינו, ומשכך לטעמנו לא ניתן לקבל את התעודה המשלימה כלשונה. לא בכדי קבע בית דין זה בפסק הדין הקודם כי על המוסד לפרט באופן מסודר, מפורט ומגובה באסמכתאות הן את צד ה"חובה" והן את צד ה"זכות" בהתחשבות ארוכת השנים בינו לבין המערער, כאשר מדובר בהתחשבות לא פשוטה ובמאות אלפי שקלים הנגבים מהמערער לאורך תקופה ארוכה במספר אפיקים מקבילים. המערער זכאי לפיכך לקבל פירוט מלא, מהימן ועקבי של אותה התחשבות, באופן שיאפשר הן לו והן לבית הדין לבדקה על מנת לוודא כי לא נפלו בה טעויות.

שוכנענו, מהטעמים שיפורטו להלן, כי התעודה המשלימה אינה עונה על דרישותיו של פסק הדין הקודם ואינה מאפשרת לבית הדין לקיים עליה ביקורת שיפוטית אפקטיבית, כאשר בחקירתו הנגדית של מר כהן נשאל על חלק מהתהיות אך לא סיפק להן הסברים. אין מנוס לפיכך כי אם להחזיר את התיק

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

לבית הדין האזורי לצורך המשך בירורה של המחלוקת החשבונאית, בהתאם להנחיות שתינתנה להלן.

צד ה"חובה"

16. כפי שעולה מהפירוט העובדתי, אין עוד מחלוקת בין הצדדים כי כל הגמלאות ששולמו למערער נוכח ההכרה בתאונה כתאונת עבודה - שולמו לו שלא כדין ועליו להשיבן במלואן. עם זאת קיימת מחלוקת על גובהו המדויק של החוב (בין היתר נוכח מסמכים שנשלחו למערער לאורך השנים ופירוט סכומי חוב שאינם עקביים), ובהתאם נדרש המוסד במסגרת פסק הדין הקודם לפרט בתעודת עובד הציבור מטעמו **"את הסכומים והמועדים בהם שולמו גמלאות בנכות עבודה וכן את מרכיבי החוב בקשר לגובה החוב"**, וכן נדרש לצרף אסמכתאות ככל הניתן. המוסד אכן פירט סכומים ומועדים בתעודות עובד הציבור מטעמו, אך הם אינם עקביים והוגשו ללא אסמכתאות מתאימות. נעיר בקשר לכך כי אמנם צוין בפסק הדין הקודם כי אסמכתאות תצורפנה **"ככל הניתן"**, אך לא נמסר כל הסבר מטעם המוסד מדוע לא צורפה לתעודה המשלימה ולו אסמכתא אחת. מטבע הדברים תשלומן של גמלאות נכות מעבודה נעשה תוך הוצאת הודעות מתאימות למבוטח, ומשכך לא ברור מדוע לא צורפו ההודעות שנשלחו למערער ואמורות לשקף במדויק את הסכומים ששולמו ומועדי תשלומם.

17. עוד נעיר כי בפסק הדין שניתן בתביעת 2014 נקבע לכאורה כפי שצוטט לעיל כי גובה החוב אינו במחלוקת. בהתאם, צוין בפסק הדין הקודם כי אין בו **"כדי לגרוע מטענת המוסד, ככל שישנה, לכך שגובה החוב הוכרע בהליך קודם"**, וכי בית הדין האזורי ידון בפלוגתא זו לאחר הגשת תעודת הציבור שתתייחס לסכומים. מבלי להכריע בסוגיה זו שתושאר לבית הדין האזורי במידת הצורך, מצאנו לנכון לציין כי החוב שפורט באותו פסק דין ובו המערער לא כפר לכאורה עמד על סך כולל של 395,482 ₪ (סעיף ט' לאותו פסק דין; בסעיף ג' לאותו פסק דין מצוין כי דמי הפגיעה ששולמו היו בסך 26,578 ₪ וקצבת הנכות בסך 371,590 ₪, ומכאן שסך כל החוב הוא 398,168 ₪). סכום חוב זה אמנם דומה מאוד לסכום שצוין כ"סך כל החוב" בסוף התעודה המשלימה (סך של 398,108 ₪) וכן לסכום שצוין כ"סך כל החוב" בתעודת עובד הציבור משנת 2019 (398,897 ₪), אך הוא שונה מסכומי החוב שפורטו בתעודת עובד הציבור משנת

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 23-05-8908

2021 (423,552 ₪) וגם מסכימת הסכומים שפורטו ברישת התעודה המשלימה (דמי פגיעה בסך 47,378 ₪; קצבת נכות מעבודה ששולמה החל מיום 22.8.08 ועד ליום 31.10.11 בסך 320,257 ₪; מקדמות בגין ששת החודשים הראשונים של שנת 2012 בסך 50,400 ₪; וכן "הלנה" ו"הצמדה" שלא ברור מה פשרן בסכומים של 1,446 ₪ ו-4,431 ₪ בהתאמה, כאשר סכימת הסכומים הללו מביאה לחוב כולל של 423,552 ₪). גובה החוב נע אם כן סביב הסך של 400,000 ₪ כפי שטען ב"כ המוסד בסיכומיו, אך לא מצאנו אחידות בשורה התחתונה של סכום החוב המדויק כפי הנטען על ידי המוסד במסמכיו השונים.

18. על מנת לפוגג את אי הבהירות נדרש המוסד במסגרת פסק הדין הקודם לפרט ב"רחל בתך הקטנה" **"את הסכומים והמועדים בהם שולמו גמלאות בנכות עבודה וכן את מרכיבי החוב בקשר לגובה החוב"**, וכך אכן ניסה לעשות בגוף התעודה המשלימה. אלא, שלא די בציון סכומים ומועדים שאינם מדברים בעצמם בזה אחר זה ללא הסבר כלשהו, ובפועל מצוינים בתעודה סכומים משתנים, חלקם בפלוס וחלקם במינוס, לאורך התקופה החל מיום 7.4.09 ועד 13.3.13, ללא פירוט כלשהו בגין מה שולמו, ובאופן שאך מגביר את אי הבהירות. כך, ולדוגמא, לצד תאריך התשלום 7.1.10 מופיעים תשעה סכומים שונים, חלקם במינוס וחלקם בפלוס, לרבות סכום בזכות של 86,572 ₪ שלא ברור ממה הורכב. בהמשך לכך לצד תאריך התשלום 19.1.10 מופיעים חמישה סכומים, לרבות סכום במינוס של 46,941 ₪ שלא ברור ממה הורכב. בהמשך מופיע סכום חודשי שחוזר על עצמו בסך 3,903 ₪; סכום נוסף שחוזר על עצמו בסך 8,385 ₪; ולצד סכומים גבוהים דוגמת הסך 113,181 ₪ ביום 7.12.10, הסך 26,106 ₪ ביום 28.11.11, הסך 16,680 ₪ ביום 24.1.12 וסך נוסף של 18,340 ₪ ביום 13.3.13 - לכאורה זמן רב לאחר מתן פסק הדין בבית הדין האזורי ששלל את ההכרה בתאונת העבודה ומשכך לא ברור מדוע שולם בשלב זה. כלל הסכומים מצוינים כאמור ללא כל פירוט או אסמכתא, ואין כל דרך להבינם.

לכך יש להוסיף כי בעמוד האחרון של התעודה המשלימה, שכותרתו "הסכומים הושוו לתעודת עובד ציבור של גב' לימור גראואר", מופיעים מועדי תשלום אחרים לאורך השנים 2008 - 2020 וכן סכומים אחרים לצד הזכות כמו גם החובה, שעוסקים לכאורה (אם כי הדבר אינו ברור וזאת גם לאחר שמר כהן נשאל על כך בחקירתו) רק בחוב בגין דמי הפגיעה. בנוסף וכאמור לעיל, בתעודת

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 23-05-8908

עובד הציבור הראשונה שהגיש המוסד בשנת 2019 נרשם כי דמי הפגיעה יצרו חוב של 24,169 ₪, ולא 47,138 ₪ כפי שמצוין לכאורה בתעודה המשלימה.

19. לאור האמור לעיל, על המוסד להבהיר בשלב ראשון אם סך כול החוב לשיטתו עומד על 398,018 ₪ כפי שפורט בסוף התעודה המשלימה, ובאופן התואם לכאורה את הסכומים שאוזכרו בפסק הדין בתביעת 2014. כן מתבקש המוסד להסביר את רצף הסכומים שפורטו בצד ה"חובה" בתעודה המשלימה ואת משמעות העמוד האחרון של התעודה, כאשר במידת הצורך (היה ויסתבר כי יש על כך מחלוקת) יצורפו לכך אסמכתאות מתאימות. אין מדובר במטלה סבוכה אלא כל שנדרש לעשות הוא לפרט מה סכום דמי הפגיעה ששולם ומתי; מה סכום הקצבה החודשית ששולמה ובאילו חודשים; וכיו"ב.

צד ה"זכות"

20. החלק השני של "כרטיס החו"ז" שנדרש המוסד להגיש בהתאם לפסק הדין הקודם הוא צד ה"זכות", היינו כל אותם קיזוזים וניכויים שבוצעו לאורך השנים מגמלאותיו השונות של המערער (או מסכומים אחרים שהגיעו לו מהמוסד) על חשבון החוב. גם ביחס ל"צד" זה, איננו שותפים לקביעת בית הדין האזורי כי התעודה המשלימה מובנת, שכן מצוינים בה סכומים ללא אסמכתא או הסבר שאינם מדברים בעד עצמם. להלן יפורטו הקשיים העיקריים שנמצאו על ידינו:

א. **קיזוזים מקצבת הנכות הכללית** - בסוף התעודה המשלימה נרשם כי בוצעו קיזוזים מ"נכות כללית וגביה" בסך כולל של 226,875 ₪. סכום זה אינו עומד בפני עצמו אלא מהווה סכימה של הסכומים המפורטים בעמודה השמאלית של התעודה. אלא שסכומים אלה, כפי שיוסבר להלן, אינם קשורים (לפחות כפי שניתן להבין מדרך תיאורם בתעודה) לקצבת הנכות הכללית. האזכור היחיד לקצבת הנכות הכללית בתעודה מופיע לצד חודש אפריל 2018, בו רשומות המילים "החזרת חוב נכות כללית", אך ללא ציון של סכום כלשהו כך שלא ברורה משמעות הרישום (ייתכן שיש לכך קשר להודעת המוסד לבית הדין האזורי לפיה יחדל מלבצע קיזוזים מקצבת הנכות הכללית ביום 23.4.18, אך מדובר בהשערה בלבד). על פני הדברים לפיכך, לא מופיע בתעודה כל קיזוז מקצבת הנכות

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

הכללית, על אף שמר כהן בחקירתו ציין כי קיים קיזוז מקצבת הנכות הכללית בסך 22,000 ₪ (עמ' 51 לפרוטוקול).

ב. הסך של 226,875 ₪ שמצוין בסוף התעודה כסכום שקוזז בגין "נכות כללית וגביה" מהווה כאמור סכימה של הסכומים הכלולים בעמודה השמאלית של התעודה, שהינם: סך של 9,407 ₪ מיום 13.3.13 שאין לצדו הסבר; שלושה סכומים שנרשם לצדם "גביה" בחודשים הראשונים של שנת 2015 אך גם זאת ללא הסבר כלשהו; הסכומים 129,000 ₪ ו-15,229 ₪ לצד חודש פברואר 2018 לצד המילה "ועדה" באופן המאפשר להבין כי הכוונה היא להפחתת החוב מכוח החלטת הוועדה לבחינת חובות; הסך 22,010 ₪ מחודש יולי 2018 שרשום לצדו "העברה" וככל הנראה הכוונה לקיזוז מכוח הודעת המוסד מיום 5.8.18 נוכח יתרת זכות בתשלום דמי ביטוח (נספח י"ג לתחשיב המערער); וסך נוסף בגין "גביה" בסך 6,288 ₪ מחודש יוני 2020. על פני הדברים לפיכך, ואלא אם יובא הסבר אחר, אין מדובר בקיזוזים מקצבת הנכות הכללית וגם מר כהן בחקירתו לא ניסה לטעון כי הם כאלה.

ג. לפי פסק הדין בתביעת 2014, קוזזו מהמערער בשנת 2013 הפרשים שהגיעו לו בגין קצבת הנכות הכללית בסך של 40,880 ₪ (סעיף 4 י"ב לפסק הדין). עוד צוין באותו פסק דין (סעיף 4 י"ד) כי בתקופה שבין חודש מרץ 2013 לחודש אפריל 2015 קוזזו מהמערער על חשבון החוב סך של 542 ₪ מדי חודש מקצבת הנכות הכללית, וסך של 271 ₪ החל מיום 28.4.15 ואילך. עוד ניתן להפנות לתעודת עובד הציבור מיום 20.5.21, לפיה בוצע קיזוז סך של 9,278 ₪ מקצבת הנכות הכללית בחודש אפריל 2017. מכאן שכבר לפי פסק דין קודם ותעודת עובד ציבור קודמת, בוצעו בפועל קיזוזים מקצבת הנכות הכללית של המערער, שלא ניתן למצוא להם אזכור (לפחות לא בשמם) בתעודה המשלימה. לכך נוסיף כי לטענת המערער, עד ליום 28.4.19 קוזזו מתשלומי קצבת הנכות הכללית המגיעה לו סך כולל של 58,956 ₪. המערער תומך טענה זו באישורים רשמיים שקיבל מהמוסד "על תשלומי קצבאות לפי פרק ביטוח נכות" לשנים 2013-2018 (נספחי א' לתחשיבו), בהם מצוינים לא

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

רק סכומי קצבת הנכות הכללית שהגיעו לו בכל אחד מהחודשים אלא גם הניכויים שבוצעו מסכומים אלה בגין החוב. מסמכים אלה אכן מלמדים לכאורה כטענתו על הקיזוז הנטען (בסך של 45,136 ₪ בשנת 2013 במהלכה קוזז גם סכום חד פעמי, וסכומים קטנים יותר בשנים שלאחר מכן), מבלי שמצאנו התייחסות כלשהי מצד המוסד לכל הנתונים הללו (נהפוך הוא - מר כהן נשאל במפורש בחקירתו על הסך של 45,136 ₪, והשיב כי איננו רואה אותו בתעודה: עמ' 53 לפרוטוקול). **על פני הדברים, לפיכך, כל הקיזוזים מקצבת הנכות הכללית כלל לא הובאו בחשבון בתעודה המשלימה** (ולפחות אינם מצוינים בה בשמם או באופן שמאפשר להתחקות אחריהם; ניסינו לבדוק אם מדובר בסכומים שכונו בתעודה "גביה" אך על פני הדברים אין מדובר בסכומים או במועדים תואמים).

ד. **קיזוזים מקצבת הניידות** - ניתן להבין מהתעודה כי החל מיום 18.3.13 ועד לחודש יוני 2017 בוצעו ניכויים מקצבת הניידות בסכום חודשי שווה ערך ל-50% מהזכאות. בחלק גדול מהחודשים סכום הניכוי עמד בהתאם על הסך 1,441 ₪, אך לצד חלק מהחודשים מצוינים סכומים אחרים, מטעמים שלא הובהרו. כך, ולדוגמא, החודשים יוני ויולי 2013 כלל לא מוזכרים בתעודה הגם שבמהלכם שולמה למערער - לפי תדפיס חשבון הבנק שהציג כחלק מראיותיו - קצבת ניידות בסך של 1,441 ₪ בלבד המהווה 50% מזכאותו (כך שלכאורה קוזז ממנו בכל אחד מחודשים אלה סך של 1,441 ₪ בדומה לחודשים הנוספים, אך אין לכך ביטוי בתעודה). לצד חודש ספטמבר 2013 מצוין קיזוז של 321 ₪ בלבד, אף שגם בחודש זה קיבל לכאורה המערער לפי תדפיס הבנק קצבת ניידות בסך של 1,441 ₪ בלבד. מנגד קיימים חודשים אחרים דוגמת מרץ 2016 בהם מצוין שקוזז סכום גבוה יותר, ככל הנראה בהתחשב בכך שבחודשים אפריל-יוני 2016 לא קיבל המערער את קצבת הניידות כלל (כך לפי תדפיסי חשבון הבנק, ובאופן התואם בהקשר זה את התעודה).

ה. החל מחודש יולי 2017 השתנה סכום קצבת הניידות לה זכאי היה המערער לסך של 5,378 ₪. בחודש יולי 2017 קיבל לחשבון הבנק שלו סך

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 23-05-8908

של 1,441 ₪ בלבד, ובצדק נזקף אם כך בתעודה לצד ה"זכות" סך של 3,937 ₪ שקוּזו ממנו (הסכום מופיע בשתי "שורות" נפרדות בגין אותו חודש). עם זאת בחודש פברואר 2018 קיבל לכאורה המערער לחשבון הבנק שלו (כך לפי התדפיס שצירף) סך של 2,689 ₪ ולכן לא ברור למה צוין בתעודה שהקיוּזו בגין חודש זה הוא בסך 1,453 ₪ בלבד. כך גם בחודש מרץ 2018, כאשר בתעודה המשלימה לא מופיע שבוצע קיוּזו במהלך חודש זה כלל. נעיר כי בהתאם להודעת המוסד כפי שנמסרה לבית הדין האזורי תוך כדי ניהול ההליך, החל מיום 12.3.18 אמור היה הקיוּזו לעמוד על 27% מהקצבה היינו 1,453 ₪, אך לכאורה לפי תדפיסי הבנק החל הדבר להתבצע רק בתשלום שבוצע ביום 22.4.18 (ועד אז בוצע קיוּזו של 50%). גם בחודש יולי 2018, בו קיבל המערער לפי תדפיס חשבון הבנק סך של 3,925 ₪ במקום 5,378 ₪, לא נזקף לזכותו לכאורה במסגרת התעודה כל קיוּזו.

1. נוסף כי המערער פירט בתחשיבו באופן מסודר וברור את סכום החוב שקוּזו מקצבת הניידות שלו מדי חודש בחודשו, בהתבסס על סכומי הזכאות שאינם במחלוקת ועל תדפיסי חשבון הבנק המלמדים על הסכומים ששולמו לו בפועל, והגיע לסכום כולל של 124,842 ₪ עד ליום 28.4.19. הקיוּזוים המשיכו גם לאחר מכן, והגיעו לפי סיכומיו בבית הדין האזורי לסך נוסף של 37,778 ₪ בתקופה שעד יום 28.6.21. מדובר בסך כולל של 162,620 ₪ שקוּזו ממנו לטענתו בתקופה זו בעוד שלפי התעודה המשלימה הסך הכולל שקוּזו מקצבת הניידות בתקופה זו עמד על 148,068 ₪. גם אם הפער אינו גדול כמו זה הנובע לכאורה מקיוּזו קצבת הנכות הכללית, הוא מחייב בדיקה ומשכך **על המוסד לבדוק מחדש את סכומי הקיוּזו מקצבת הניידות תוך התייחסות לפערים בינם לבין תחשיב המערער, ולהסבירם.**

2. **החזר דמי ביטוח** - המערער מסתמך על הודעת המוסד בדבר "הפרשי שומה בחשבונך" שנשלחה אליו ביום 1.9.10, ולפיה יש לו יתרת זכות בגין הפרש שומה בסך של 13,038 ₪ (נספח י"ד לתחשיבו). בהמשך לכך נשלחה אליו ביום 10.10.12 הודעה בדבר יתרת זכות נוספת בגין הפרשי

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

שומה בסך של 10,083 ₪ (נספח י"ד 2 לתחשיבו). **ככל הנראה, מדובר בדמי ביטוח ששולמו על ידי המערער ביתר בתקופה בגינה כבר נקבע לו פטור מדמי ביטוח נוכח מצבו הבריאותי.** לטענתו, סכומים אלה קוזזו אף הם כנגד חובו, ולא צוינו כלל בתעודה המשלימה. לא מצאנו לכך התייחסות כלשהי מצד המוסד, והגם שמר כהן נשאל על כך בחקירתו - לא ידע להשיב על סוגיה זו. משכך, **על המוסד לבדוק טענה זו ולהתייחס אליה.** נעיר כי ניסינו לבדוק אם יש קשר בין סכומים אלה לבין הסכומים שקוזזו תחת "גביה" או "העברה", אך לא מצאנו קשר ברור של סכום ומועד (קיימת אפשרות שמדובר באותם סכומים שהובילו להודעת המוסד מיום 5.8.18 שהובאה בחשבון במסגרת התעודה, אך לא ניתן לדעת זאת בהעדר פירוט והסכומים גם אינם זהים לחלוטין).

ח. **הוצאות משפט** - המוסד חויב בתשלום הוצאות למערער בסך של 4,000 ₪ במסגרת תיק עב"ל (ארצי) 61509-12-15 (פסק דין מיום 18.3.18; צורף כנספח ט"ו לתחשיב המערער). לטענת המערער הסכום לא שולם לו ומשכך יש לקחתו בחשבון כתשלום על חשבון החוב. **לא מצאנו התייחסות כלשהי מצד המוסד לטענה זו.**

21. לקשיים שפורטו לעיל, ועשויים ללמד על פער משמעותי בין סכומי הקיזוז שנוקפו לזכות המערער על ידי המוסד לבין הסכומים שקוזזו ממנו בפועל, לא מצאנו הסבר בסיכומי המוסד בבית הדין האזורי או בפנינו. אין משמעות הדבר בהכרח כי אין להם הסבר, אך הוא טרם ניתן, והמערער זכאי לפיכך שיבוצע בירור יסודי ומעמיק של "צד הזכות" וכלל הניכויים והקיזוזים שבוצעו מגמלאותיו לאורך השנים, תוך התייחסות לשאלות הלגיטימיות שהועלו על ידו.

סיכום

22. לאור כל האמור לעיל, שוכנענו כי לא ניתן להסתפק בתעודת עובד הציבור המשלימה כפי שהוגשה לבית הדין האזורי, ואין מנוס מלהחזיר את עניינו של המערער פעם נוספת לבית הדין האזורי על מנת לבצע את פסק הדין הקודם וזאת בהתאם להנחיות הבאות:

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

- א. על המוסד לבסס תחילה את סכום החוב (צד ה"חובה"), ועל בית הדין לוודא שאין לגביו מחלוקות (וככל שקיימות, להכריע בהן לרבות תוך התייחסות לטענת השתק הפלוגתא ככל שתועלה).
- ב. על המוסד לבדוק היטב מחדש את כל הסכומים שקוזזו/נוכו/נגבו מהמערער במהלך השנים (צד ה"זכות"), בכלל ותוך התייחסות מפורטת לקשיים שפורטו לעיל בפרט; לערוך במסגרת תעודת עובד ציבור חדשה חשבון חובה וזכות ברור ומובן אשר ילווה במידת האפשר באסמכתאות וינוסח באופן שניתן יהא לעקוב אחריו ולבדקו; ולעדכן מה יתרת החובה (או שמא הזכות) נכון להיום. נעיר כי התעודה המשלימה מסתיימת בחודש יוני 2021, כאשר מאז המשיכה הגבייה לפחות עד להגשת הערעור שלפנינו ומן הסתם נגבה במהלך תקופה זו סכום נוסף. על התעודה החדשה להתייחס לפיכך לכלל הסכומים שנגבו מהמערער על חשבון החוב עד המועד בו תינתן. נעיר כי מוצע לשקול מי איש המקצוע שתוטל עליו עריכת התעודה והתחשיב מטעם המוסד, בהתחשב בכך שנדרש ביצועה של בדיקה יסודית ומעמיקה במספר מחלקות.
- ג. המערער מבחינתו, הגם שלא נדרש לכך, הגיש תחשיב מפורט, ברור ומסודר של צד ה"זכות", אליו צירף אסמכתאות רבות. המוסד יידרש לפיכך גם לתחשיבו של המערער ויבדוק אותו, על מנת לוודא בדרך זו שלא נשכח ממנו דבר. ככל שקיים פער בין הנתונים המצוינים בתחשיב המערער לבין התחשיב החדש שייערך על ידי המוסד, יפרט אותו המוסד במסמך נפרד על מנת להקל על בית הדין את בירורו.
- ד. בית הדין ישקול אם לזמן את הצדדים לדיון מקדמי לאחר קבלת המסמכים לעיל מטעם המוסד, לצורך צמצום המחלוקות או ניסיון לגשר עליהן. במידת הצורך יתקיים דיון הוכחות לצורך חקירת נותן תעודת עובד הציבור. במידה ויתגלה צורך בכך, ישקול בית הדין מינוי מומחה מטעם בית הדין לביצוע הבירור החשבונאי.
23. סוף דבר - הערעור מתקבל במובן זה שהתיק מוחזר לבית הדין האזורי על מנת שיפעל כמפורט בסעיף 22 לעיל.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8908-05-23

בית הדין האזורי ייקח בחשבון את הצורך בהגשת הערעור בעת פסיקת הוצאות בסיום ההליכים.

ניתן היום, כ' כסלו תשפ"ד (03 דצמבר 2023), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

מיכל נעים דיבנר,
שופטת

אילן סופר,
שופט

סיגל דוידוב-מוטולה,
שופטת, אב"ד

מר דן בן-חיים,
נציג ציבור (מעסיקים)

מר ירון לוינזון,
נציג ציבור (עובדים)

